

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Bosnia și Erțegovina.

Trupele noastre merg înainte mai fără de nici o rezistență. După o telegramă dela Viena din 26 Septembrie, o deputațiune dela Zwornik a venit în 25 la Dolni-Tuzla și s'a prezentat comandantului de corp, vicemaresalului conte Sapáry, anunțând supunerea cetății și exprimând rugarea, ca trupele împărătesci să ocupe Zwornik. După cum era hotărît încă mai înainte, trupele s'au pus în marș spre Zwornik în aceeași zi, în 25 l. c. — Deputațiuni din Petrovaț, Culen-Vacuf și Biela asemenea au declarat supunere și că sînt gata a depune armele. — Desarmarea cetății Rogatița este efectuită. Acolo sau aflat un număr foarte însemnat de arme și munițiune.

Correspondenții dela diverse foi se ocupă mai cu samă cu raporturi retrospective despre episoade singuratică din trecutul campaniei, între alte despre ocuparea din urmă a cetății Dolni Tuzla, care avu loc la 21 l. c. Dolni Tuzla este capitala prefecturii Zwornikului și a cercului Tuzla, în care se află oficiile prefecturii și a cercului și reședința episcopului gr. or. al eparchiei Zwornikului. Populațiunea este de 7500 suflete, dintre care, afară de vre-o 50 familii gr. or., celelalte sînt mohamedane. În timpuri normale locuitorii de aici poartă negoț de bucate, sare și vite, mai cu samă de vite cornute, cai și porci. Aci mai sînt și trei fântâni cu apă sărată, cu trei ferbători foarte primitive de apă sărată.

Divisiunea I (Vecsey) este în marș pe drumul de la Seraievo spre Novibazar. Întârzierea acestui marș a cauzat-o și greutatea trimiterii proviantului după trupe; după aceea așteptarea succursurilor. Succursurile trupelor au sosit, după marșuri forțate, în 16 și 17 l. c. În 21 avu loc lupta la Sencovics, la care a participat și regim. de inf. 37, din cercul Oradiei.

Dintr'o convorbire a comandantului Filippovics cu un cor. al lui „P. Ll” se vede că Bosniacii Serbi au făcut cele mai bune servicii trupelor noastre dela începutul campaniei, ca călăuzi, trimiși, curieri și spioni. Comandantul promite a cuita mai târziu nedreptatea, ce li sau făcut acestor Serbi din diverse părți.

Revista politică.

În Budapesta prin mijlocirea placatelor s'a convocat o adunare populară pe 29 l. c. la 3 ore după amăzi. Atât placatele cât și resumatul conferenței, unde s'au creat placatele sînt un contrast flagrant cu rapoartele, ce vin din Bosnia și Erțegovina și se publică în toate foile. Scopul adunării este, a protesta contra resboiului „nebunecat”, emanat din o politică „criminală”, a cărei sfârșit este „stêrpirea Turcilor cu armele ungueresci.”

Și în Austria s'a pus la cale o agitațiune contra ocupațiunii în Bosnia. Bar. Walterskirchen, deputat în senatul imperial, într'o dare de samă înaintea alegătorilor, condamnă

politica, prin carea pentru a ține Dalmația, care costă milioane împărăției să aneceseză țeri, cari au să coste împărăției și mai multe milioane.

Pe când aceste întreprinderi puțin corespunzătoare actualității se petrec dincóce și dincolo de Laita, din Constantinopole vine scirea puțin măgulitoare, că Sultanul este gata a subscrie o convențiune cu Austro-Ungaria, prin carea să 'și reserve dreptul de suveranitate asupra țărilor, unde se varsă sângele trupelor noastre și banii austro-unguresci.

Dela Viena vin sciri repetite despre reconstruirea ministeriului cislaitan.

Dela Berlin scrie la „P. Ll” un corespondent, că pentru postul de ambasador austro-unguresc la Paris este designat contele Beust. Cor. găsesce în simptomul acesta o recelă între raporturile dintre principele Bismarck și contele Andrassy. Redacțiunea lui „P. Ll” află téma acesta a corespondentului comică.

Diarele din London pun în perspectivă eventualitatea unui resboiu anglo-afganistic, din care se pôte desvolta un conflict între Anglia și Rusia.

După „Moniteur universel” Anglia și Franca s'au străduite a pune mâna pe staturile vasale turcesci din Africa. Egiptul este după care se nisuieste Anglia și Tunisul după care se nisuieste Franca.

Populațiunea Dobrogei și insulele din Delta Dunărei.

Estragem din doi articuli ai „Timpului”, cari au apărut în Nr. 193 și 195 al acestui diar, următoarele date interesante despre populațiunea din Dobrogea și despre insulele din Delta Dunărei.

Eată datele despre populațiunea Dobrogei:

Populația Dobrogei consistă din Români, Bulgari, Ruși, Tătari nogai, Turci, (parte osmani, parte pomaci), Cerchezii; Germanii din Basarabia și ținutul Odesei, Grecii, Țigani, Armenii și Evrei (numai în orașe).

Aceste populațiuni foarte amestecate trăiau sub regimul așa numitului „patent de colonizațiune”, al Înaltei Porți, una din legile cele mai liberale și mai democratice nu numai a împărăției otomane, ci a Europei în genere.

Pământurile se dau locuitorilor gratis. În cei dintâi șese ani ai posesiunii, locuitorii erau liberi de orice dare fonciară, ba chiar de darea numită a „rescumpărării serviciului militar.” După două-deci de ani coloniștii devin proprietari definitivi ai pământurilor ocupate. Trăind sub regimul unei absolute libertăți a conștiinței, puinduli-se la dispoziție pământuri roditoare fără de nici o plată, neavînd a plăti decât odată pe an darea pentru turme, Dobrogenii după a lor proprie mărturisire, au avut sub guvernul Porții traiul cel mai fericit cu puțință. Dacă acesta n'ar fi fost astfel, n'ar fi emigrat Moldovenii, Rușii, Germanii, Tătarii cu miile în acele ținuturi. Iată dar

sălbătăcia afirmată de R. L., redusă la o stare de lucruri fericită.

Românii (Moldovenii 33,000 plus câte-va mii de Ardeleni) cuprind și orașe și sate. În Tulcea sînt 5000 și asemenea în număr mare sînt în Măcin (1000), Mahmudie, Isaccea, (Vadul lui Isac). În frumosul sat Grecii sînt 400—500, apoi aprópe neamestecați sînt în marile sate Niculișel, Topală și Rasova. Aprópe neamestecați mai sînt în satele: Saranus, Carabel, Sarighiol (Lacul galben) Agighiol (Lacul amar), Calica, Sabangi, Cătăluu, Nălbant, Cășla, Samova, Părchiș, Rachel, Lungavița; la munte în Tufirca și Iaița; în fața Galașilor în Văcăreni, Garbina și Jijila; spre sud de Macin în Turcóa, Satu-nou și Peceneaga. Amestecați cu Mocanii sînt Moldovenii, în marele sat Doienii, la Fântâna berbecelui (Koiunbunor), la Igrumat, Cemșiler, Araklar ș. a. m. d. Împregiurul Rasovei sînt curat românesci: Cocărlenii și Satul-român (Ohlakioi). Apoi se întind departe în țără amestecați mai mult sau mai puțin cu Tătarii și Bulgarii.

În fine Ardelenii (Mocanii) intru cât sînt așezați și nu umblă cu turmele, ocupă satele Văruș, Gărlice și Grópa-Ciobanului. Pe lângă multe bisericuri și o sémă de saabi române au două mănăstiri: Cucușul și Niculișelul.

Tătarii forméză majoritatea relativă a populațiunii din țără. Parte sînt așezați de mult, partea mai mare însă (60,000) au fost isgoniți din Rusia la 1856, și au ocupat în Dobrogea un teritor de vr'o patruzeci de mile pătrate. Ei se ocupă cu plugăria, crescerea de cai și cămile și sînt chirigii pentru mărfuri din lăuntru țării spre țărmul Mării negre.

Osmanii sînt în pašalacul Tulcei abia vr'o 2500.

Cerchezii fuseseră aduși în număr de 20,000; Germanii locuiesc în patru sate; la Malcociu vr'o 30 de familii catolice din Germania de sud, la Cătăliu 20 familii, la Ciucarova 30 familii amestecate cu Români, Ruși și Tătari; la Falkenhain (Atmage) 50 de familii cu biserică nouă și preot din Prusia.

Grecii nu sînt plugari decât într'un singur sat, Alibeikioi, cam 30—40 de familii. Ceilalți sînt negustori, cărcimari, cafegii în orașe și prin sate.

Rușii de toate cultele și Bulgarii vor fi asemenea în număr de 22—23,000; Bulgarii se ocupă cu negoțul și plugăria, Rușii în mare parte cu pescuitul morunilor și prepararea icrelor.

Eată și datele asupra Deltei Dunărei:

Împărțela de până acuma a insulelor Deltei Dunărene e următoarea: insula după Letti și Ciatal între brațul Chilie și al Sulinei în susul și în josul gârlei numită Ciunga; insula Sf. Gheorghe între brațul Sulinei și al Sf. Gheorghe; insula Dranova între brațul Sf. Gheorghe pe de o parte, gârla Dunăvețului și lacul Rasim pe de alta.

Pe aceste trei insule, cari ele înșile sînt pline de lacuri și insule mici, găsim numeroase numiri românești precum: insula Cășlei, a Dracu-

lui, Rotundul; gârla Păpădiei, a Ciungiei; riul-Călugerului; lacul Oul, Porcul, Porculețul, Roșul; insula Popei; gârla Dunăvețului, a Cernețului; lacul Sălașului; gârla Têreța ș. a. m. d.

Tot astfel de numeroase sînt numirile românești spre sud de Galași până la Rasova pe o parte a riului, care nu se ține de Deltă. Astfel în dreptul Galașilor, intră Isaccea și Măcin, găsim lacul Craceului, cel Lung, al Lebedei, al Adrișului, al Ploștei ș. a. m. d.

În jos de Brăila, deci între Măcin și Hirșova găsim: insula Căroteștilor, a Lupului, a Țiganului, lacul lui Șerban, al Ulmului, al Caprei, al Peștilor, al Scrofeii, al Românului, al Sermuoaei; insula Cremenii și a Popii ș. a. m. d.

Înainte de an. 1830 una mai cu sémă din insulele Deltei (Letti) era înaintată în cultura pământului; erau 300 de pogóne de vie, 5,700 pogóne arătură; 14,700 pogóne pământ cultivabil; 9,900 pogóne pădure și huceag. Afară de aceea erau multe grădini de piersici. Pe lângă acesta ar mai fi pe insulele Ciatal și Letti vr'o cincisprezece mile pătrate de pământ, care se vor usca prin regularea Dunării, și cinci mile pătrate asemenea cultivabile ale insulei Sf. Gheorghe, țara a mai pomai insule noi.

Cultura acestor insule a început să înceteze după pacea de București (1812) prin care Delta dunărenă a fost declarată neutră și s'a stabilit, că după un termen órecare nimeni să nu locuiescă pe ea.

În fine tratatul de la 1856 ni le-a dat nouă și numai după multe contestări și recontestări au fost cedate Turciei. Se știe, că înainte de-a se începe resboiul, guvernul nostru le-a cerut print'un memorandum de la puteri și că Turcia însăși era să ni le dea fără resboiu, dacă lucrurile ar fi luat o altă față și dacă diplomația din Constantinopol n'ar fi băgat de samă, că pe sub mână guvernul nostru e înțeles cu Rușii.

Deci ađi, recunoscându-ni-se din nou și prin tratatul de la Berlin guvernul ar trebui să și procedeze la ocuparea insulelor Dunărene și la colonizarea lor. Un studiu amănunțit, făcut la fața locului, catastrarea întregului teritoriu al deltei, parcelarea pământului cultivabil între coloniștii români, ar trebui să începă fără de nici o amânare, întâiu pentru a dovedi, că ținem la ce e al nostru, apoi pentru a scăpa Dobrogea chiar de influințe de din afară, în cât consultarea populațiunilor să se pótă face în deplină liniște, luându-li-se temuta alternativă a unei optări pentru Rusia.

Insulele Dunării sînt ale noastre, ele sînt nepopulate, încât nu pôte fi nici vorba de consultare cuiva, reprezentă ele înșile mai bine de-o a treia parte a Dobrogei întregi, coprind multe pământuri deja cultivabile și multe, cari prin muncă i s'ar putea răpi riului și mării, în cât din teritoriul care ni se dă am putea ocupa Delta și mările mării-negre până la cap Midia, fără a jigni drepturile nici unui popor de pe fața pământului. Prin po-

sesiunea acestor locuri libertatea navigațiunii pe Dunăre ar fi asigurată, și astfel s'ar împăca și esigențele interesului european și acelea ale liniei noastre de purtare intru ocuparea restului Dobrogei.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Sibiu, 14 Septembrie 1878. (De la comitetul Asociațiunii transilvane). Marți în 12 l. c. comitetul Asociațiunii transilvane a ținut o ședință extraordinară. Lucrul principal, cu care s'a ocupat comitetul de astă dată a fost ajutoarele, create de societatea „Transilvania” pentru tineri români, cari se aplică la meserii. În decursul desbaterii a eșit la ivelă, că promitația și esactitatea nu s'unt tocmai acasă în biroul Asociațiunii, căci altcum nu s'ar fi putut întâmpla ceea ce s'a întâmplat.

Prin hârtia sa din 5 Maiu a. c. societatea „Transilvania” s'a adresat către Asociațiunea transilvană și ia descoperit voința sa a sprijini în viitor nu numai tineri români, cari vor cerceta universități, ci și de acei, cari se vor aplica la meserie. Spre acest scop ea își va modifica statutele și se rógă de Asociațiune a-i transmite părerea, în ce mod s'ar putea mai bine distribui ajutoare pentru tineri români meseriași. Nu știm cum s'a întâmplat dar fapt este, că Asociațiunea n'a dat nici un răspuns la această hârtie. În 28 Iunie a. c. societatea „Transilvania” se adresează de nou către Asociațiune și îi împărtășește, că ea și-a modificat statutele și a hotărât a distribui pe an 32 ajutoare pentru tineri români meseriași; 8 din aceste ajutoare s'unt destinate pentru părțile Sibiului și Asociațiunea va binevoi a primi distribuirea acestor 8 ajutoare. Cum a fost cum n'a fost, Asociațiunea nu răspunde nimica nici la această hârtie. „Asociațiunea Transilvană” se adresează de a treia oară către Asociațiune și o poftescă prin hârtia sa din 5 Sept. a. c. ai transmite lista celor 8 tineri „aleși” pentru a fi împărtășiți cu ajutoarele destinate. Să înțelege că acestui petit comitetul Asociațiunii nu putea satisface. — Greșala, ce a comis biroul în această afacere este cu atât mai mare, cu cât spriginirea meseriilor este de o mare importanță pentru Români și merită deosebită atențiune a unei societăți, care are de scop progresul poporului român în cultură. Greșala a rămas de astădată nejustificată, de ore ce atât vice-presidentul cât și secretariul comitetului absentează de îndelungat timp de la oficiile lor și au fost substituit prin alți dui, cari n'au știut da deslușiri în această cauză.

Comitetul a hotărât, a scrie cu grabă concursurile pentru cele 8 ajutoare și a satisface cererei societății „Transilvania.”

Protocolele Congresului din Berlin.

Protocolul Nr. 11.

Ședința din 2 Iuliu 1878.

(Urmare).

Președintele resumază discuția. Plenipotențiarul Rusiei au dat satisfacere interesului politic și un răspuns de care Congresul a luat act. Drepturile posesorilor de titluri ale datoriei otomane fiind fost susținute de Marea-Britanie și Franca, declarațiunile Rusiei relative la prioritatea ipotecelor, au părut asemenea satisfăcătoare. Fondul lucrurilor este dar regulat, și nu mai rămâne de cât o cestiune de redacție, de care plenipotențiarul interesat se pot ocupa în vederea protocolului.

Principele Gortciakov repetă, că indemnitatea de resbel nu va afecta nici-de cum interesele creditorilor Porței.

D. Waddington adaugă, că scopul prin-

cipal al discuțiunii prezente era de a lua act de declarațiunile rusă și otomană.

Președintele, făcând alusiune la cuvintele pronunțate în cursul ședinței de comitele Corti ar voi să constate, că stipulațiunile, relative la indemnitatea de resbel, nu au a fi confirmate de Congres.

D. prim-plenipotențiar al Italiei întreabă, dacă aceste stipulațiuni nu vor face parte din noul tratat, și președintele răspunde, că nu trebuiesc a fi inserate în tratat, Congresul neputând fi garantul compatibilității Porței.

Congresul decide, că al 2-lea alineat d), relativ la cele 10 milioane de ruble reclamate ca despăgubire pentru supușii și instituțiunile ruse în Turcia, privește pe cele două State interesate, ci nu pe Europa. Este dar înțeles, că cele două aliniate, c și d, cari termină articolul XIX al tratatului, nu vor fi inserate în fiutorul tratat.

Principele Gortciakov dorește să adauge, ca lămurire, că guvernul său a interzis pozitiv de a se admite la beneficiul acelor 10 milioane, pe supușii ruși angajați în fondurile turce.

Ordinea de zi este terminată. Diverse obiecte fiind propuse pentru ordinea de zi următoare, Congresul, în urma propunerii comitetului de Saint-Vallier, decide de a regula ast fel ședința viitoare: 1. esaminarea rezultatului lucrărilor comisiunii de delimitare; acest rezultat supus votului Congresului, va fi apoi transmis comisiunii de redacțiune; 2. Amendamentul austro-ungar asupra Dunărei; 3. art. XXII din tratatul de la San-Stefano, relativ la religioșii ruși și la călugării din muntele Athos; 4. afacerile Greciei.

Ședința să ridică la 4 ore și jumătate.

Protocolul Nr. 12.

Ședința din 4 Iuliu 1878.

Ședința se deschide la 2 ore și jumătate.

Protocolul Nr. 10 este adoptat.

Președintele face mențiune despre lista petițiilor cu Nr. 9, și mai cu samă despre cea adresată Congresului de către d. Ristitch, făcându-i cunoscut, că principele Milan l'a autorizat a declara, că guvernul Sârb, la cea dintâiu ocazie, după încheierea păcii, va obori pe calea legală cea din urmă restricțiune, adusă stărei Evreilor din Serbia. Alteța Sa, fără a voi să esamineze cestiunea, observă, că cuvintele „calea legală” par a fi o rezervă pe care o pune înaintea Inaltei Adunări. Principele de Bismark crede de a sa datorie să constate, că nici într'un cas această rezervă n'ar putea să infirme autoritatea deciziunilor Congresului.

Președintele făcând apel la comunicări, ce d-nii plenipotențiarilor vor crede de datorie lor se prezintă, primul plenipotențiar al Turciei reamintescă că, în a 8 ședință, președintele a declarat, că protocolul rămâne deschis pentru a primi noile instrucțiuni ce guvernul otoman va da represințanților sei, în privința ocupării Bosniei și a Erțegovinei. Aceste instrucțiuni fiind înaintate plenipotențiarilor Turciei, Escelența Sa crede de datorie sa să le aducă la cunoștința Inaltei Adunări, și deci da cetirea următoarei declarațiuni:

„Guvernul imperial otoman a luat în serioasă considerațiune opiniunea emisă de către Congres relativă la mijlocele, cari ar putea înființa pacificațiunea Bosniei și Herțegovinei: să încrede cu totul, și în rezervă de a se înțelege în această privință direct și mai înainte cu cabinetul de la Viena.”

Președintele constată, că acordul stabilit în sinul Congresului, asupra cestiunii Bosniei și Herțegovinei, este complet și definit.

La ordinea zilei este esaminarea lucrărilor a comisiunii de delimitare.

Baronul de Haymerle face cunoscut Inaltei Adunări, că s'a stabilit înțelegerea în comisiunea de delimitare, asupra fruntărilor Muntenegrului, și da cetire următorului document, destinat a fi baza lucrărilor comisiunii speciale.

„Noua fruntărie pornescă de la Ilinobrd la mēja-nópte de Klobuk pe Trebisanica spre Grancarevo ce rămâne Erțegovinei, apoi suie cursul acestui riu până la un punct

situat la un kilometru, în josul conbuentului Tpelică și de acolo se unescă prin cea mai scurtă linie, cu înălțimele care țarmuresc Trebisanica. Va merge apoi spre Philatova, lăsând acest sat Muntenegrului. D'acolo v'a urma prin înălțimele spre mēja-nópte la o distanță aproape de 6 kilometre de calea Bilek-Korito-Gacko, până la cóna dintre Somina Planina și muntele Curilo, de unde se va îndrepta spre răsărit prin Vratkovići, lăsând Erțegovinei acest sat, până la muntele Orlina. De la acest punct, fruntăria, — lăsând Ravno Muntenegrului. — va merge d'adrechtul spre nord est, trecând prin înălțimele Lebersnikului și Volujakului, apoi se va coborî prin cea mai scurtă linie pe Piva, pe care o trece, și se va împreuna cu Tara, trecând între Krkvice și Nedine. De la acest punct va urma creștetul contra fortului până la Siskojezero, de la care punct se va corfunda cu vechea fruntărie până la satul Sekulare. De aci, noua fruntărie va merge prin creștetul de la Moka Planina, lăsând satul Moka Muntenegrului de unde se va împreuna în punctul 2166 (harta austriacă), urmând lanțul principal și conformându-se cu linia împărțirii apelor, între Lim de o parte și Drinul, precum și Cievna (Zem) de cea altă.

Va urma apoi hotarele actuale între seminția Kuci-Dracalovici pe de o parte și Kucka-Krajna, precum și semințiile Klementi și Grudi pe de alta, până la câmpia Podgoritzei, de unde se va îndrepta spre Plavnica, lăsând Albaniei semințiile Klementi, Grudi și Hoti.

Apoi va străbate lacul lângă ostrovul Gorica-Topal, și de la Gorica-Topal, fruntăria va merge d'a dreptul spre vârful creștetului, de unde va urma linia împărțirii apelor între Megured și Kalimed, lăsând Mrkovie Muntenegrului împreunându-se cu marea Adriatică la V. Kruci.

La nord-est, acest litoral va fi mărginit de o linie care va trece din costă printre satele Susania și Zubei, spre a ajunge căpătâiul estrem sud-est al acestei fruntării a Muntenegrului pe Vrsuta-Plenina.

Anecșarea Antivarului și a litoralului către Muntenegrul va fi consimțit sub următoarele condițiuni.

Terile situate la apusul acestui teritoriu după delimitarea conținută în prezentul protocol până la Boyana, împreună cu Dulcianjo vor fi înapoiate Turciei.

Comuna Spiza, până la hotarul septentrional al teritoriului precizat prin descrițiunea detaliată a fruntărilor, va fi încorporată Dalmației.

Muntenegrul se va bucura de libera navigațiune pe Boyana. Pe tot cursul Boyanei nu va fi nici o întărire, afară din cele necesare la apărerea locală a cetății Scutari și care nu vor întrece distanța de 6 kilometrii a acestui oraș.

Muntenegrul nu va putea că aibă bastimente de resboiu nici pavilion de resboiu maritim.

Portul Antivari și toate apele Muntenegrului vor fi închise bastimentelor de resboiu a tuturor națiunilor.

Întăriile existente între lac și litoral pe teritoriul muntenegrin, vor fi dărâmate și altele nu vor putea fi rădicate.

Poliția maritimă și sanitară, atât în Antivari cât și delungul cónstei Muntenegrului vor fi exercitate de către Austro-Ungaria prin bastimente ușore, cari vor apăra țermurile.

Muntenegrul va adopta legislațiunea în vigóre în Dalmația. Pe de o altă parte, Austro-Ungaria se făgăduiesc, a construi și întreține o linie de drum de fer prin noul teritor muntenegrin

Pe aceste căi o deplină libertate de comunicațiune va fi asigurată.

Escelența Sa adaogă, că dicând că fruntăria trebuiesc să trecă la o distanță de aproape 6 kilometri de calea Bifecului comisiunea a înțeles, că această distanță póte fi schimbată, după trebuințele geografice, de la 3 până la 10 kilometrii, dară că trebuie să trecă prin creștetul munților, și astfel calea sus menționată (Bilek-Korito-Gacko până la cóna între Somina-Planina și muntele Curilo) să nu fie dămănată.

D. plenipotențiar al Austro-Ungariei constată și densus, că plenipotențiarul Rusiei fiind de părere că vecinătatea fruntării

lângă Dinos ar putea să compromită siguranța Podgoritzei, și că ar fi necesar de a înălțura fruntăria la o distanță de 8 până la 10 kilometre de Podgorița, propun în schimb o rectificare de fruntărie în favorea Albaniei plecând de la Mokra sau mai departe în linie dréptă, până la numărul 2166 a hartei austrince. Comisiunea europeană a delimitării va fi însărcinată de a studia pe loc dacă această depărtare de la fruntăria póte fi făcută și de a regula cestiunile teritoriale care ar putea resulta din această rectificare în dauna Clemenților. Se înțelege de sine că, dacă în sinul comisiunii nu se stabilescă un acord asupra acestei cestiuni, linia hotărâtă de tractat rămâne tot aceiași.

Comitele de Launay reamintescă că, atunci când a avut loc în sinul comisiunii de delimitare discuțiunea asupra paragrafului relativ la Spizza, densus a întrebat motivele și valoarea acestei alipiri. Italia având și densus a apăra în Adriatică mari interese a dorit lămuriri ulterioare în această privință, ori cât de restrîns ar fi fost întinderea teritoriului încorporat cu Dalmația.

Baronul de Haymerle nu hesită a repeta esplanțiunile, ce a dat în această privință d-lui plenipotențiar al Italiei. Teritoriul anecșat este mic: are aproape o jumătate sau trei sferturi de leghe pătrată de întindere și o populațiune de aproape 350 de familii; în ceea ce privește motivele cari au povățuit pe guvernul austro-ungar ele constau în considerațiunea, că posesiunea Spizzei, care domină Antivari, póte singură să asigure și să înlesnescă scopul Austro-Ungariei, de a veghia ca portul Antivari și litoralul seu să păstreze un caracter pur comercial.

Mehemet-Ali-Pașa anunță, că a trimis comisiunii de delimitare asupra aceluiași subiect următorul document:

„Mehemet-Ali-Pașa are onóre să supuie Alteței Sale președintelui și escelențiilor membrilor comisiunii de delimitare, considerațiunile și rezervele, ce ia dat retragearea noúei liniei fruntărie a Muntenegrului precum a fost adoptată de către comisiunea sus menționată. Escelența Sa rógă pe Alteța Sa președintele să bine voiască a anecșă aceste observațiuni și rezerve la raportul, ce va fi adresat Congresului în această privință. Pentru că lucrările Congresului în această privință constituie o operă de pace și de unire statornică n'ar trebui să se eviteze de a se pune, fără o necesitate absolută, popóre de rasă și de religie diferite sub dominațiunea unei rase străine? Plenipotențiarul otoman propune, prin urmare ca, pentru a mări teritoriul actual al Muntenegrului, să nu i se dea decât teritorii a căror locuitori ar fi de aceiași rasă, și mai toți de aceiași religie ca Muntenegrul; densus consideră ca o nedreptate anecșarea către Muntenegrul a unor teritorie locuite de Albanesi musulmani și catolici, precum s'unt districtele Plava, Gussinje și Antivari. Escelența Sa crede că ar fi fost mai nemerit de a se mărgini în spre Albania a ceda Muntenegrului teritoriul Kuci Drecalovici și cursul Moraca până la lacul Scutari, lăsând Turciei cazasele albaneze Plava și Gussinje, precum și orașul Podgorița cu un raion suficient pentru apărare.

„Tot aceleși argumente pot fi invocate pentru deslipirea Antivarului de la Albania.

„Turcia neopuinduse să se cedeze Spiza Muntenegrului, acest principat va avé astfel un liber acces la mare, și posesiunea Antivarului, care va fi pentru Turcia o perdere fórte simțitoare, nu îi este necesară.

„În ce privește cazasul Kolaschin, locuit esclusivamente de către musulmani-bosniaci, Escelența Sa propune sa se lase Turciei, din punctul de vedere al importanței sale strategice. N'ar avea să facă nici o obierțiune, dacă pentru cazasele Kolachin, Plava, Gussinje, Podgorița și Antivari, s'ar da Muntenegrului un ecivalent despre Herțegovina,

Plenipotențiarul otoman adaogă, că colegii sei și densus au referit guvernului lor pentru a cere instrucțiuni în privința hotărului adoptat de majoritatea comisiunii,

Caratheodory-Pașa rógă pe Congres să ia act de această declarație. Escelența Sa adaogă, că asupra unor puncturi speciale din

documentul austriac, este dator a referi încă guvernul său.

Președintele dice că plenipotențiarilor otomani vor putea prezenta mai pe urmă aceste observațiuni înaintea comisiunii de redacțiune căreia se va trimite raportul comisiunii de delimitare, și Alțeta Sa constată tot odată acordul Înaltei adunări asupra frontierelor Muntenegrului.

Congresul trece la cestiunea Dunărei și la esaminul textului restrîns în care dnii plenipotențiarilor austro-ungari, conform decisiunii luate în ședința trecută, au fost siliți să îngrădăscă principiile precedentei lor propuneri, inserată în protocolul Nr. 11.

Comitele Șuvaloff anunță, că din partea plenipotențiarilor ruși au preparat asupra acestei cestiuni propunerea următoare, căreia Escelența Sa 'i dă cetire:

1. Pentru a investi cu o nouă garanție liberă navigațiune a Dunărei, recunoscută ca un interes european, principiile proclamate prin actul final al Congresului din Viena de la 1815, și aplicate Dunărei prin tractatele de la 1856 și 1871, se confirmă și sînt menținute în deplină și înțregă lor vigore, sub garanția tuturilor puterilor.

2. Fortificațiunile rădicate dealungul fluviului, de la Porțile de-Fer până la gurile Dunărei vor fi dărîmate și nu se vor mai putea rădica altele. Tote bastimentele de războiu sînt escluse de pe densusul afară de, cele ușoare, destinate pentru poliția fluvială și serviciul vămilor. Cele staționare la gurile fluviului sînt menținute dară nu vor putea să urce în riul mai însus de Galați.

3. Comisiunea europeană este menținută în funcțiunile sale. Tote convențiile internaționale și tote actele ce garantază drepturile, prerogativele și obligațiunile sale sînt confirmate.

4. Actul public, din 2 Noembre 1865, relativ la organizarea ei, va fi revisuit pentru a pute fi pus în armonie cu circumstanțele actuale. Acestă lucrare va fi încredințată unei comisiuni speciale, în care vor fi admiși comisarii din partea tuturilor statelor mărginașe, și acestă lucrare va fi supusă la cercetarea și la sancțiunea reprezentanților puterilor semnătore.

Președintele observă, că este o mică diferență între această propunere și cea depusă de către plenipotențiarilor austro-ungari.

D. d'Oubril dice, că reprezentanții Rusiei au avut scopul de a evita amenunțele și de a se mărgini la espunerea principiilor.
(Va urma).

Varietăți.

* (Cursuri telegrafice pentru femei.) Ministrul ung. de agricultură, industrie și comerț prin hărția sa Nr. 21,708 ne încunoscînteză că în 5 Octobru a. c. se înființeză în reședința direcțiunilor telegrafice un curs telegrafic pentru femei. În acest curs se primesc femei în vîrsta de la 18—30 ani, cari au cercetat cu bun succes școlile superioare de fete și au o purtare bună morală. Detaluri despre aceste cursuri se pot afla în Monitorul oficial „Budapesti Köszlöny.”

* (Necrolog). Anastasia Șandru născută Branea ca soție, — Maria măritată Șagău, Ioan teolog în institutul Andreian din Sibiu, Georgiu student în cl. III-a gim. în Năsăud și Rafila ca fii în numele lor precum — și a numeroșilor lor consăngeni, cu inima frîntă de durere fac cunoscut, că neuitatul și bunul lor soț, respective tată și consăngean Teodor Șandor paroch gr. or. al Mureș-Cueșdiului și membru fundatore al Asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului român, în urma unui morb greu și îndelungat de inimă și idropic, după ce fu provădat cu S. Sacramente a le moribundilor, — și dede sufletul în mânele Creatorului în 24 Sept. st. n. la 6 ore sêra, în anul vieței al 48-lea și al fericitei căsătorii al 28-lea.

Osemintele se vor depune spre repausul etern în 28 Sept. la 9 ore a. am.

Fiă-i țerina ușoră și memoria binecuvîntată.

Mureș-Cueșdiu, în 25 Sept. 1878.

* (Convențiune turco-română). Dom. colonel Al. Budistén și dl. intendent Bălăban sînt numiți plenipotențiarilor români, ca să negocieze, încheie și iscălescă o convențiune pentru reparatiunea prizonarilor turci, cu plenipotențiarilor Sultanului.

* (Atacul dela Grivița). Primăria din Iași este otărită se acorde 10 până 12,000 franci pentru facerea unui tablou istoric, care va reprezenta atacul din ziua de 27 August, atac în care a eselat regimentul 13 de doboranți (Iași-Vasluiu) și care l'a făcut stăpân pe podișul de dinaintea redutei Grivița. Schița acestei bătălie deja făcută. Tabloul va ave o lungime de 3 metri și o lățime corespunzătoare. Consiliul județian dela Iași ar fi dispus a acorda o sumă corespunzătoare pentru facerea unui tablou reprezentând luarea Griviței la 30 August.

* (Înmormîntarea lui Nobiling) a avut loc în 11 l. c. dimineața la 5 ore fără nici un șgomot. În cimiteriu, afară de unele rudeni a le reposatului au fost vr'o doi—trei agenți polițenesci înbrăcați în costume civile. Carul mortuar fu transportat în fuga mare, și ajungînd la cimiter, sicriul fu coborît în grôpă și lăsat pe dată în mormînt, trăgîndu-se numai atât pămînt asupra lui, încât să nu se formeze nici o boltă, spre a dispăre ori-ce urmă de mormînt. La 7 ore dimineața, totul era sfîrșit și cimiteriul deșertat. Să dice, că mai târziu mama reposatului va ave drept să ridice boltă deasupra mormîntului, dar fără cruce sau alt monument cu inscripție, care se indice numele aceleia, ce zace sub pămînt.

Prenumeratiune nouă

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe cuartatul al patrulea, semestrul II, cu prețul cel mai moderat, care se pôte vedé în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonati al căror abonament se sfîrșese cu ultima Septemvre, a'și înnoi din vreme abonamentul pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întărdia cu espedarea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întărdie pentru ca editura să se pôtă orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung). Numele prenumărantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine ca să se pôtă ceti.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

La adresa Societății academice române.

Ne permitem a subșterne ilustrei Societăți academice române următoarele observări modeste:

1. Înțelegînd că Societatea academică aplică deocamdată, în publicarea proceselor sale verbale, ortografia cu semnele diacritice (sedilele șcl.), o parte foarte considerabilă din Ardeleni (Sibiu, Brașov...) și Ungureni (Caransebeș...) simte o deplină mulțămire. Acestă se pôte vedé în mod pipăit prin considerația următoare:

a) Cel mai răspândit diar românesc de dincôce de Carpați, „Telegraful Român”, care singur ese de

trei ori pe săptămână, se folosese de aceeași ortografie, pe care o aflăm în procesele verbale ale Societății academice; tot acestă ortografie a avut o cea mai răspândită foie beletristică de dincôce de Carpați, „Albina Carpaților”, a cărei aparițiune numai din lipsa unui redactor apt s'a sistat pentru un scurt timp, ce în curînd se va sfîrși, precum sîntem informați; și foia umoristică a Ardelenilor, „Cocoșul Roșu” din Brașov, întrebunțeză ortografia cu semnele diacritice.

b) Cărți încă s'au tipărit și se tipăresc tot mai mult cu semnele diacritice, precum: „Pomăritul” dlui Comșa, „Compendiul de pedagogie” a dlui Popescu, „Isagogia” dlui Pușcariu etc. și cu deosebire un număr de cărți școlastice scrise de profesori ai gimnasiunii noastre din Brașov. Pentru ca să se înțelgă sporul în privința scrierei cu semne diacritice, notăm aci după o informație sigură, că peste puțin timp va eși de sub presă una din cele mai memorabile opere române ale timpului nostru, biografia nemuritorului Andreiu Șaguna. Și acestă carte se tipăresce cu semne diacritice, căci autorul Nicolae Popea este cu privire la literații nostri mai vechi, de dincôce de Carpați, unul dintre cei dintâi ce au înțeles semnele timpului modern și s'au aședat în tabăra generațiunii mai tinere și înaintate, care reprezintă viitorul. Drept dovadă despre înclinarea tinerimei române spre principiile filologiei moderne constatăm la locul acesta, că „România jună” din Viena, adecă focarul național al studioșilor români dela institutele cele mai frecventate de Români din monarchia noastră, „România jună”, dicem, își tipăresce publicațiunile sale cu semnele diacritice.

De altmîntrelea este cunoscut, cum chiar unul dintre bētrâni, Gavril Muntean, rēposatul director al gimnasiunii din Brașov, își jertfise cu rară abnegațiune prin a. 1860 convingerea sa științifică, despre trebuința semnelor diacritice, numai și numai întru interesul unei unități ortografice, care abstracție făcînd cu desevēșire dela frații nostri din România liberă, n'a esistat nici aici, decăt în închipuirea unor zeloși pătîntori ai sistemului Ciparian.

c) Cine s'ar mai îndoi despre popularitatea ortografiei cu semne diacritice la noi dincôce de Carpați, acela este rugat a lua notiță despre cea împregiurare foarte însemnată, că aproape întregă literatura calendaristică dela noi (Calendarul tipografiei archidieceșane, Calendarul bunului econom, Amicul poporului, tote în mii și mii de esemplare!), va să dică literatura par excellence a poporului se tipăresce cu semnele diacritice.

Pe temeiul celor premise ne ținem în drept a face conclusiunea că, primind Societatea academică română definitiv ortografia cu semnele diacritice, unitatea ortografică la Români ar fi ca și hotărită!

Nescai diferențe mai mici ușor se vor perde, căci marea maioritate a Românilor, sciindu-se în principiu de aceeași părere, în interesul unității depline se va subordina cu atât mai bucuros autorității Societății academice române în cestiuni mai secundare. Iar minoritatea etimologiștilor din Ardeal și Ungaria se va supune maiorității imposable, ce are totdeodată autoritatea Societății academice în partea ei; minoritatea se va supune cu atât mai curînd, cu cât va ajunge la convingerea, că scrierea cu semnele diacritice, precum o aflăm în procesele verbale ale Societății academice, în „Telegraful român” etc., mare parte a introdus numai un element fonetic (semnul) în scrierea etimologică de până acuma.

2. Pentru ca ortografia cu sem-

nele diacritice să fie primită mai bucuros și din partea etimologiștilor nostri de dincôce de Carpați, îndrăznim a recomanda ilustrei Societăți academice ore care economie în privirea semnelor, adecă economie unde se pôte.

a.) Credem că nu este de lipsă a pune semnul scurtărei pe i (i), afară de unele casuri prea puține, pr. *vecinic, pacinic, obicnuit* etc. Cu deosebire ținem că este de prisos a scrie i la diftongi pr. *mai, numelub, volnic* etc., căci atunci, fiind consecenți, vom trebui să întrebunțăm semnul scurtărei și la alți diftongi, d. e. *taur, scain...*, dar și *mea, grăa, avăam...*, ceea ce pe lângă o grămădire prea mare a semnelor în scrierea română, ar produce și o confusiune în privința scrierei lui z (z). Alt cum nici alte limbi, și în special cele neolatine nu însemneză diftongii.

b.) Pentru a da scrierei române o față mai limpedită și pentru a face scrisoarea mai curentă, după părerea noastră — ce se înțelege nu pretinde să fie normativă — ar fi mai departe recomandabilă delăturarea accentului acut de pre e și o (é, ó), scriind ea și oa. Să delăturăm un semn, ce ocure așa des în scriere, să'l delăturăm mai cu samă când însăși știința filologică ne sfătuesce astfel.

Înainte de tote é, ó (ea, oa) sînt diftongi. Chiar și dl. Cipariu vorbesce despre „diftongii ea și oa”. Diftongii se scriu cu două litere și la alte popore*). D. e. Italianul scrie, precum este bine cunoscut; *uomo, fuoco, luogo* etc.; și chiar în flexiune: *io muoro, tu muori, egli muore, noi moriamo, voi morite, essi muorono; muori, muora, moriamo, morite, muorano* etc. Și este de observat, că acest u reprezintă aproape numai un semn de întonarea și lungirea lui o, încât limba italiană mai curînd ar fi îndreptătită să scrie ó (ómo, fóco...). În diftongii românesci ea și oa însă accentul nu este pe e și o, ci tocmai pe a; ba acest a are atăta valoare, încât uneori chiar îl absorbă pe e și o. D. e. din măsură, *veară, țeară* etc. s'a făcut *masă, vară, țară*; din *afoară* (lat. ad foras), *coroastă* (lat. colostra) Românul a făcut *afară, coroastă*. Cum dar să însemnăm noi un sunet, care a devenit cel mai puțin tot așa de important ca și sunetele radicale (e, o), prin punerea accentului acut pe altă literă?! Distingerea dlui Cipariu între diftongi proprii și neproprii este pe cât de originală pe atât de greșită: diftongii sînt diftongi, și două sunete — două litere. Dar în sfîrșit nici etimologia nu suferă, când scriem pe a în loc de a întrebunța pe accentul acut. Noi nu vom scrie fără de nici o regulă d. e. *lumiască, glumiască, vorbiască* etc. în loc de *lumească, glumească, vorbească*, precum nu scriem nici *mia, lumia, aviam* etc. ci *mea, lumea, aveam* etc.; tot astfel nu vom scrie *uameni, puartă, muare* etc., ci *oameni, poartă, moare* etc. Declinăm deci în scris d. e. *om, omului, oameni, oamenilor* etc.: *conjugăm* d. e. *storc, stoarce* etc. Va să dică se susține sunetul radical. Dacă am scrie *vezi, vèzînd, verzi* etc. în loc de *vedi, vèdînd, verđi* etc. s'ar jigni etimologia română; scriind *zice, zile* etc. în loc de *dice dîle* etc., am altera etimologia latină. Când scriem însă ea și oa în loc de é și ó susținem chiar și etimolo-

*) Întru adevăr, și în celelalte limbi neolatine, ca și în limba română, se diftongeză d. e. o latin scurt înainte de consonanța simplă: ital. *uo*, span. *ue*, prov. *ue*, *uo*, franc. *oeu*, *ue*, *oe*; și să și scrie d. e. ital. *buono*, buoi, cuoce, duole, fuogo, luogo, nuovo, puote etc.; span. *bueno*, buey, cuce, duele, fuogo, luogo, nuevo etc. prov. *bueu*, fuec, luec, nueu etc. franc. *boeuf*, feu, lieu, neuf etc. Veđi Diez, Grammatik der romanischen Sprachen. Erster Theil. Vierte Auflage. 1876. pag. 160—161.

Red.

gia latină: oameni (homo), poartă (porta) etc.

Sântem siliți a ne tolosi de semne când nu aflăm în alfabetul latin o literă corespunzătoare pentru sunetul român (x, ș); întrebuințăm un semn (q) pentru etimologie, cu toate că aflăm în alfabetul latin litera corespunzătoare (z). Dar de ce să întrebuințăm semne acolo, unde scriind literele corespunzătoare, precum le aflăm în alfabetul latin, nu jignim nici etimologia?! Sântem departe de a voi să dăm ilustrei Societăți academice nescăi aplicării filologice, de cari ea, de sine se înțelege, nu duce nici o lipsă. Ne-am permis numai a espune cu totă modestia punctul de privire, ce împărtășesc cu noi mulți alți confrăți de dincôce de Carpați.

Mai mulți Ardeleni.

Listă de contribuire

pentru fondul asociațiunii Transilvaniei cu ocaziunea adunării generale a subdespărțământului Sibiiu ținute în Săcel.

Membri ordinari pe viață Dr. Il. Puscar 1 acție dela „Albina” în preț nominal 100 fl., Membru ordinar pe viață Ioan de Preda 1 Obligație de desdaunarea pământului în preț nominal 100 fl., Membru ordinar, tacsă pe 1878 Dr. Ioan Moga 5 fl., m. ajutor Ioan Hannia (este de mai înainte membru pentru totdeauna) 1 fl., m. aj. Visarion Roman (este de mai înainte membru pentru totdeauna) 1 fl., m. or. Bucur Prespop 5 fl., m. or. nou 1878 Simeon Popescu 5 fl., m. aj. Iosif Bunea 1 fl., m. aj. Ioan Platoș 3 fl., m. aj. Simeon Radu 1 fl., m. aj. Nicolau Platoș 1 fl., m. aj. Ioan Dancu 5 fl., m. or. nou 1878 Iftimie Macrea 5 fl., m. or. pe 1878 Moise Toma 5 fl., m. aj. Alesandru Radu 1 fl., m. aj. Ioan Achim Dicu 1 fl., m. aj. Coman Gripu 1 fl., m. aj. Todora Const. Dicu 1 fl., m. aj. Lazar Cazan 1 fl., m. or. 1878 Dr. Il. Puscariu 5 fl., Nic. Frateș 5 fl., m. or. Dr. Borcea 5 fl., m. or. Eugen Brote 5 fl., m. or. nou 1878 Ioan Moga notar Cacova 5 fl., m. aj., Dna Isabela Paștiu 3 fl., și pentru copilul ei Georgiu Paștiu 2 fl., m. aj. Georgiu Dicu 5 fl., m. aj. Ioan Idu 20 cr. m. aj. Ioan Hanzu 1 fl., George Marcu 2 ruble. Ana Ioan Duma 1 fl., Dumitru Nedela 2 fl., Nicolae Ivan în Seliște 1 fl., Ioan Is. Bacila 60 cr. Ilie Dragoș 1 fl., Dr. Ioan Popp ca m. or. pe 1878 5 fl., Ioan Mich. Macrea 2 fl., Dr. Calafariu ca m. or. pe 1878 5 fl.

Suma: 296 fl. 80 cr. și 2 ruble.

Bursa de Viena

din 27 Septembrie n. 1878.

Acțiuni de bancă	801 —
Acțiuni de credit	234 75
Împrumutul naț. 5% (argint)	61 50
Împrumutul de stat din 1860	112 25
London	116 15
Argint	100 —
Galbin	5 51
Napoleon d'aur (poli)	9 30 ¹ / ₂
Valuta nouă imperială germană	57 45

Nr. 93—1878.

1—3

CONCURS.

Pe baza ordinațiunii pré venerabilului consistor archidieceșan din 7 Apriliu Nr. 791—1875 pentru vacanta parochie gr. or. de a III-a clasă Poiana Porcului se escrie concurs până la 14 Octobrie 1878.

Emolumentele sânt:

1. Dela 100 familii câte 1 merțe mare de mălaiu sau 2 merțe mari de tulci.

2. Folosirea cimiterului.

3. Tacsele stolare staverite de sinodul parochial din anul 1872, toate acestea computeate la olaltă dau un venit anual de 159 fl. 25 cr. v. a.

Concurenții la acest post preoțesc sânt poftiți a-și substerne la subscrisul concursele sale instruite în sensul statutului organic și a dispozițiunilor sinodali din anul 1873 până la terminul sus pomenit.

Cupșeni în 14 August 1878.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Samuil Cupșa m/p,
ppresb. gr. or.

Nr. 187|1878 — adm. ppresb. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Furcșóra protopresbiteratul Iliei se escrie concurs în urma ordinațiunii pré venerabilului consistor archidieceșan dto 11 Iuliu 1878 Nr. 1037 B. cu terminul până la 14 Octobrie 1878 st. v.

1. Casă parochială cu grădină de legume.

2. 2 jugere și 1300° pământ parte arator parte fenaț.

3. Folosirea cimiterului după plac cu cele ce se află într'ensul.

4. Dela 120 familii câte una ferdelă cucuruz în bômbe de 16 copuri după măsura veche.

5. Stola usuată și îmbunătățită dela 120 familii, care emolumente computeate toate în bani dau suma de 372 fl. 43 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avé a-și așterne rogările lor instruite în sensul statutului organic la subscrisul până la terminul sus indicat.

Gurasada 29 August 1878.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m/p,
adm. ppresb.

Nr. 133|1878 — adm. ppresb. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II-a Visca protopresbiteratul Iliei se escrie concurs din nou în urma ordinațiunii pré venerabilului consistor archidieceșan dto 11 Iuliu 1878 Nr. 1037 B. cu terminul până la 14 Octobrie 1878 st. v. cu următoarele emolumente:

1. Casă parochială cu grădină de legumi.

2. Pământ arator și fenaț de 4 jugere și 1520°.

3. Dela 122 familii câte una ferdelă de cucuruz în bômbe.

4. Dela 100 case câte una și de lucru cu palmele, dela 60 cu boii.

5. Stola usuată și îmbunătățită dela 160 familii, cari emolumente computeate toate în bani dau suma de 483 fl. 90 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avé a-și așterne rogările instruite în sensul statutului organic la subscrisul până la terminul sus indicat.

Gurasada 23 August 1878.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m/p,
adm. ppresb.

Nr. 224—1878.

1—3

CONCURS.

Înștituindu-se postul de capelan în comunele bisericesci Iacu și Romita ca materia cu filia în protopresbiteratul Ungurașului lângă neputinciosul paroch Ioan Gog se escrie concurs până în 14 Octomvrie 1878.

Venitul anual din ambe comunele cari la olaltă formeză o parochia de clasa a III-a este de 320 fl. v. a. Din venitul acesta jumătate compete fiitorului capelan, precum și casa de locuit și grădina în parochia matre Iacu.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile lor la subscrisul instruite în sensul Statutului organic, până la terminul sus însemnat.

Füzes-Szt-Petru, 14 August 1878.

În conțelegere cu comitetele parochiali respective.

Petru Roșca m/p,
protopresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învățătoresci, mai jos enumerându, se deschide Concurs până la 28 Septembrie a. c.

1. Roșia, protopr. Zlatna infer. cu leafa anuală de 200 fl. și locuință.

2. Scărișóra Gârda de jos. prot. Zlatna super. cu salariu anual 250 fl. v. a.

3. Cărpinișiu, Valea-dosului, Petroșani, Buciumu-Muntari, cu léfa anuală de câte 100 fl. quartir și lemne, și în fine Buminginca cu léfa de 80 fl. quartir și lemne, toate acestea stațiuni, în protopresb. Zlatna infer.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi învățătoresci sânt poftiți a 'și substerne petițiunile — instruite conform legii — la subscrisul, până la terminul mai sus indicat.

Abrud 1 Sept. 1878.

Ioan Gall m/p.

3—3 Prot. și Inspectorate scol. district.

Nr. 8420.

3—3

Escriere de concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școla elementară română gr. or. din comuna Franzdorf (Valiug) ce stă sub patronatul c. r. pr. societăți austr. a călilor ferate a statului se escrie concurs până în 15 Octomvrie a. c. st. nou.

Emolumentele sistemisate sânt:

Săliariu anual 126 fl., 3 org. cubice lemne de foc, 8 fl. 40 cr. Onorariu pentru școla de dominecă și quartir natural.

Aceste emolumente s'a fiesat însepre anul curinte în următoriu mod:

Săliariu anual 300 fl., 20 metri cubice lemne de foc și quartir natural.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați, a substerne suplicele sale instruite cu documintele necesare până în 15 Octomvrie nou, la suprema administrațiune montană în Reșița.

Recurenții, care pre lângă limba maternă română, vor posedé și limba magiară ori germană vor fi preferiți.

Reșița 16 Septembrie 1878.

Suprema administrațiune montană.

Ad. Nr. 220 — 1878.

3—3

CONCURS.

Stațiunea de învățătoriu din comuna Șinca-nouă, protopresbiteratul Făgărașului I au devenit vacantă; deci se deschide concurs, cu termin până la 30 Sept. a. c. iar la 1 Octomvrie va fi alegerea.

Emolumentele sânt:

Săliariu în bani gata 200 fl. v. a. în rate lunare, quartir liber, și lemnele necesarii pentru încălzit.

De la concurenți se cere să fiă pedagogi séu clerici absoluți provăduți cu testimonii de calificațiune, să fiă cântăreți cunoscuți cu tipicul bisericesc, servind la strana dreptă duminica și sêrbătorea.

Doritorii de a ocupa acest post

vor avea a-și așterne suplicele lor la subsemnatul președinte eforial.

Șinca nouă 1 Septembrie 1878.

În înțelegere cu P. O. D. protoprosbiter respectiv:

Ioan Scurtu m/p,
adm. paroch

Publicațiune.

Următoarele drepturi regale și obiecte ale corporațiunii foștilor granițeri Dobreni, se vor esarênda în 8 Octomvrie a. c. la 8 ôre ante meridiene în calea licitațiunii publice pre durată de 3 ani începând din 1 Ianuarie 1879 până în 31 Decemvrie 1881 și anume.

1. Ospătăria situată în piața opidului Dobra cu dreptul de vânzare de vin și rachiu ținătoare de aceea: cu prețul strigărei de 450 fl. — Se mai observa, că arêndătoarele acestui obiect va avea a folosi dreptul de vânzare de beuturi numai singur în aceea afară însă nu.

2. Móra din sus cu 4 petri cu prețul strigărei de 900 fl. v. a.

3. Móra din jos cu o pétră cu prețul strigărei de 100 fl. v. a.

4. Dreptul de târg la târgurile de septemână și țeră cu prețul strigărei 650 fl. v. a.

5. Bolta corporațiunii din piața, de sub Nr. 215 cu prețul strigărei 100 fl. v. a.

6. Făuria corporațiunii din piața cu prețul strigărei de 60 fl. v. a.

7. Edificiul pentru măcelărit cu prețul strigărei de 70 fl. v. a.

8. Dreptul de vânzare de rosole la târguri cu prețul strigărei de 80 fl. v. a.

Doritorii de a licita sânt poftiți a se presenta pre ziua diterminată; — avênd fie care a depune vadiul de 10% de la prețul strigărei ante de începerea licitațiunii; — oferte în scris nu se primesc.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea în fie care și la casa opidană.

Dobra în 24 Septemvrie 1878.

Presidiul corporațiunii.

Romul de Crainic, m. p.
preș. com.

Ioșif Criste m. p.
not. com.

1—3

Anunțiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare în librăria lui H. Zeidner în Brașov

CHEMIA ANORGANICĂ

lucrată pe basa teoriilor mai noué și întocmită pentru școlele medie de

Julian Filipescu,

prof. la școlele centrale rom. gr. ort.
în Brașov.

Prețul 1 fl. 20 cr. v. a. — Pentru România 3 lei noi.
[18] 2—3

Specialități

[12] 4—6

Comptoriul central de afaceri J. N. Enders

in
Neutitschein.

Efectuarea urmêză neamânat și în grabă. — Bani sânt a se trimite franco.

Liqueur higienic. Prețul unei sticle 1 fl. 20 cr. Acest liqueur de masă a lui Dite de Raspail, ce promoveză sănătatea și are gustul cel mai plăcut, promoveză mistuirea și trebuie introdus ca o necesitate îmbunătățitoare la toate prânjurile. Luând dintr'acesta din când în când una sau două linguri, omul se va afla foarte bine.

Balsamul original de dinți și de gură a Dr-lui John William. Prețul unui flacon dimpreună cu instrucțiunea de întrebuințare 80 cr. v. a. Acesta e preparat din cele mai salutare mijloce medicinale contrarie putrejunii, aromatice și înțititoare, are o influență dătătoare de viață și improspetătoare pentru gingei; dândule o roșăță proșpetă naturală, curăță dinții cu desevărire, le restitue albăța de os de elefant, împedecă mișcarea și căderea lor, împedecă putrejunea și scutesce mai bine de toate bôlele de dinți și de gură.

Uleu indie veritabil pentru crescerea părului. (L'huile d'Indes véritable.) Prețul de întrebuințare în limba nemțescă și francesă 70 cr. v. a. Acest uleu renunit de păr este a se recomanda, nu numai acelor ce au per puțin, ci tuturor, cari în urma unei bôle ș'au perdit părul. Consecența întrebuințării este păr frumos și plin.

Uleu vindecătoriu de pête a lui Dr. H. R. Vogel. Prețul unui flacon 1 fl. v. a. — Acest uleu sânt de ajuns spro a vindeca pêtele cu desevărire și se pôte recomanda cu tot adinsul medicilor precum și laicilor.

Cea mai bună deosebită neotrăvicioasă tinctură pentru stângerea păduchilor de pête. Prețul unei sticle dimpreună cu instrucțiunea de întrebuințare 60 cr. val. austr.